Motion 2016:43 av Tuva Lund (S) om att starta upp hemgångsteam för en trygg och säker hemgång, tillsammans med kommunerna i Stockholms läns landsting

29

LS 2016-1572

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-08-09

LS 2016-1572

Landstingsstyrelsen

Motion 2016:43 av Tuva Lund (S) om att starta upp hemgångsteam för en trygg och säker hemgång, tillsammans med kommunerna i Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Ella Bohlin

Ärendebeskrivning

Tuva Lund (S) har till fullmäktige lämnat en motion om att landstinget tillsammans med kommunerna i Stockholms län ska starta hemgångsteam för personer över 65 som flyttar från slutenvård till ordinärt boende.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad

Landstingsrådsberedningens motivering

En trygg och säker hemgång för de mest sjuka äldre är en prioriterad fråga för Stockholms läns landsting.

Hemgångsteam innebär att personer över 65 år som har en uttalad oro för hemkomsten efter vistelse inom slutenvården ska få hjälp och stöd i övergången mellan sjukhus och hemtjänst. Det förutsätter ett nära samarbete och ett delat ansvar mellan huvudmännen; akutsjukvården, primärvården och hemtjänsten.

Mellan 2010-2014 pågick ett nationellt förbättringsarbete som rörde sammanhållen vård och omsorg för de mest sjuka äldre. Som en del i satsningen utgick särskilt stöd till olika försöksverksamheter där nya arbetsmodeller prövades för en sammanhållen vård och omsorg.

Flera kommuner i länet startade hemgångsteam eller trygghetsteam, bl.a. Botkyrka samt tre andra stadsdelar i Stockholms stad. Resultaten är mycket goda.

För att tillgodose patientens behov av trygghet och kontinuitet startade Stockholms läns landsting 2015 arbetet med Sammanhållen vård med enhetliga arbetssätt (SVEA).
Ett lagförslag (Prop. 2016/17:106) kring samverkan vid utskrivning från hälso- och sjukvård förordar en ny planeringsprocess för utskrivning och mottagande där primärvården får ett utökat ansvar för vårdplaneringen. En samverkansöverenskommelse utifrån lagförslaget mellan landsting och länets kommuner, ska gemensamt ta fram riktlinjer och rutiner för utskrivning och mottagande, samt utarbeta gemensamma arbetssätt för hemtjänst och hemsjukvård för en trygg hemgång.
Där kan hemgångsteamen vara en framgångsfaktor för att mycket sjuka äldre personer ska få en trygg hemgång efter slutenvård.

Inriktningen för landstingets kommande utvecklingsarbete kan vara att koppla ihop implementeringen av förstärkt utskrivning med nya arbetssätt för en trygg hemgång.

Dessutom pågår en process inom VIS-gruppen, SKL för att kommunalisera hemsjukvården. Detta skulle ytterligare underlätta och snabba på implementeringen av hemgångsteam i fler kommuner och sluta gapet mellan landstingsdriven och kommunal verksamhet vilket skulle gynna många grupper, liksom även de mest sjuka äldre.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 30 maj 2017
Motion 2016:43
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 16 maj 2017 med S-, V- och SD-ledamöternas muntliga reservation
Hälso-och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtanden den 6 april 2017

Irene Svenonius

Ella Bohlin

Gustaf Drougge

2017-05-30
LS 2016-1572

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab
Ingela Erneholm

Landstingsstyrelsen

Motion 2016:43 av Tuva Lund (S) om att starta upp hemgångsteam för en trygg och säker hemgång, tillsammans med kommunerna i Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Tuva Lund (S) har till fullmäktige lämnat en motion om att landstinget tillsammans med kommunerna i Stockholms län ska starta hemgångsteam för personer över 65 som flyttar från slutenvård till ordinärt boende.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 30 maj 2017
Motion 2016:43
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 16 maj 2017 med S-, V- och SD-ledamöternas muntliga reservation
Hälso-och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtanden den 6 april 2017

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
I motionen föreslås att landstinget tar initiativ till att starta teamverksamhet för en trygg och säker hemgång i samarbete med fler kommuner i Stockholms län.

Förvaltningen är positiv till att flera kommuner i länet startat hemgångsteam. Landstinget arbetar med att utveckla utskrivningarna från

sjukhusen och ser möjlighet att eventuellt koppla ihop implementering av förstärkt utskrivning med arbetssätt för trygg hemgång. Förvaltningen föreslår att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund
Tuva Lund (S) har skrivit en motion om behovet av stärkt samverkan mellan akutsjukhus, primärvård och kommuner genom till exempel hemgångsteam. Hemgångsteam är en metod som går ut på att personer över 65 år som har en uttalad oro för återkomsten till ordinärt boende efter att ha befunnit sig inom den slutna vården, får hjälp och stöd i övergången från sjukhus till hemtjänst genom ett nära samarbete mellan huvudmännen. Enligt motionären är hemgångsteam ett arbetssätt som prövats runt om i Sverige, bland annat i Botkyrka kommun och tre stadsdelar i Stockholm stad, med goda resultat. Därför föreslås i motionen att landstinget tar initiativ till att starta teamverksamhet för en trygg och säker hemgång i samarbete med fler kommuner i Stockholms län.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har yttrat sig i ärendet.

Överväganden
Landstinget och kommunerna i Stockholms län har ett gemensamt ansvar för att utskrivning från sjukhus håller en så hög kvalitet som möjligt och god samverkan mellan huvudmännen är avgörande för att det arbetet ska lyckas och patienterna känna sig trygga vid hemkomsten.

Flera kommuner i länet har startat arbete med hemgångsteam eller motsvarande vid hemkomst från sjukhuset för den äldre. Hälso- och sjukvårdsnämnden är positiv till utvecklingen med hemgångsteam i länet och vill uppmuntra till gott samarbete mellan trygghetsteamen, den lokala primärvården och akutsjukvården. Flera av hemgångsteamen i landet är uppkomna ur ett nationellt förbättringsarbete inom vård och omsorg som pågick under 2010-2014 och som handlade om en sammanhållen vård och omsorg om de mest sjuka äldre. Som en del i satsningen erhöll flera försöksverksamheter särskilt stöd för att pröva nya arbetsmodeller för samordnad vård och omsorg.

Inom Stockholms läns landsting finns sedan 2015 arbetet Sammanhållen vård med enhetliga arbetssätt (SVEA). Enhetliga arbetssätt har tagits fram för att tillgodose patienters behov av trygghet och kontinuitet samt för att främja en sammanhållen vård. Implementering av arbetssätten pågår.

Det finns ett lagförslag kring samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård (Prop. 2016/17:106) som förordar en ny planeringsprocess för utskrivning och mottagande där primärvården får ett utökat ansvar för vårdplanering. I utvecklingsarbetet kring den nya planeringsprocessen kan hemgångsteamen bli en framgångsfaktor för att äldre personer ska ha möjligheter till trygg hemgång om oro finns för att klara sin hemsituation.

I samband med den kommande samverkansöverenskommelsen mellan landstinget och länets kommuner, utifrån lagförslaget, ska gemensamma rutiner och riktlinjer för utskrivning och mottagande tas fram. Gemensamma arbetssätt för hemtjänst och hemsjukvård blir en viktig del för att på ett kvalitativt och tryggt sätt ta emot den äldre som kommer hem från sjukhuset. Enligt hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande kan inriktningen för landstingets kommande utvecklingsarbete kring utskrivning exempelvis vara att koppla ihop implementering av förstärkt utskrivning med arbetssätt för trygg hemgång. Mot bakgrund av det föreslår förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet har inte några ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Carl Rydingstam
Chef Ledningsstaben

Beslutsexpediering:
Akt
Landstingsfullmäktige
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Landstingsdirektörens stab

Godkänd av Malin Frenning, 2017-08-16

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

MOTION
2016-12-13

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -12- 13
Dnr LS 2016-1572

2016:43

Motion av Tuva Lund (S) om att starta upp hemgångsteam för en trygg och säker hemgång, tillsammans med kommunerna i Stockholms läns landsting.

Vi socialdemokrater är oroade över hälso- och sjukvården för våra sjuka äldre. Idag är det ofta lättare att ringa efter ambulans och åka till sjukhus än att få en tid på vårdcentralen. Därtill brister *samordning* mellan kommun och landsting kring vård och omsorg av de mest sjuka äldre. Detta leder till att många sjuka äldre måste göra återkommande besök på akutmottagningar, och inom slutenvården. Periodvis är trycket mycket högt på länets akutmottagningar och väntetider på mer än åtta timmar för patientgruppen 80 år och äldre är vanligt förekommande. Alltför ofta följs inte vården upp på rätt sätt efter utskrivning. Väntetiderna på akutmottagningar och återkommande inskrivning i slutenvård sänker kvalitén för patienten och leder dessutom till ökade vårdkostnader som borde användas på bättre sätt.

Landstinget och kommunerna har ett gemensamt ansvar för att höja kvalitén för medborgarna vid utskrivning från slutenvård. Samhället idag har ett snabbare flöde mellan landsting och kommun där kortare vårdtider inom slutenvården ökar behovet av snabbare handläggningstid för återgång till eget boende. Samverkan och samarbete måste därför stärkas mellan akutsjukhus, primärvård och kommunen för att säkra trygghet för den enskilde vid behov av insatser. Målet med ett hemgångsteam är tryggare hemgång för sjuka äldre som skrivs ut från slutenvård, bättre samverkan med akutsjukhus och primärvård och effektivare vårdplaneringar och uppföljningar för beslut om insatser. Den viktigaste vinsten är att en bättre samverkan och samordning av vården för den äldre, över huvudmänens gränser, som skulle förbättra livskvaliteten för våra sjuka äldre.

Målgruppen är personer över 65 år som genom sjukdom eller trauma hamnat inom slutenvården och är utskrivningsklara, och som bedöms ha ett stort omsorgsbehov men framförallt en uttalad oro och osäkerhet inför hemgång till ordinärt boende.

Metoden går ut på att landstingets vårdgivare tillsammans med kommunens utförare med gemensamma krafter och god samordning av resurser möter upp brukaren och är ett stöd i övergången från sjukhus till hemtjänst. Arbetet i hemgångsteamet påbörjas redan i samband med vårdplaneringen på sjukhuset. Biståndshandläggaren i

kommunen tar beslut om hemtjänst med hemgångsteamet som utförare. Vid hemgång har hemgångsteamet redan besökt brukaren på sjukhuset och möter sedan upp vid hemkomst. Hemgångsteamet arbetar sedan rehabiliterande och personcentrerat för att öka självständigheten och för att möjliggöra att brukaren att tillfriskna och återfå styrka och ha kraft kan bo kvar hemma. Inom fem till tolv dagar efter hemgång sker en uppföljning där brukaren, biståndshandläggare, hemgångsteam, kontaktpersonen från hemtjänsten och anhöriga medverkar. Efter max 14 kalenderdagar lämnar hemgångsteamet helt över till hemtjänsten. Representanter från akutsjukhus och vårdcentraler förväntas samarbeta med kommunerna genom att finna samarbetslösningar i ordinärt boende som underlättar medicinhantering, hjälpmedel eller annat stöd från primärvården för att trygga hemgång samt undvika återinskrivning till sluten vård. Det innebär vissa hembesök av distriktssköterska samt samarbetsmöten, minst en gång per månad. Därför kommer en stor del av hemgångsteamets uppgifter vara kommunikationen och samordning av arbetsinsatser mellan dessa aktörer. För att underlätta teamets arbete bör det utses en sammankallande med ledaransvar med mandat.

De flesta äldre som bor hemma är knuten till någon av de vårdcentraler som finns och deras organisation av distriktssköterskor och rehabpersonal. Det skulle vara värdefullt att komplettera hemgångsteamets organisation utöver kommunernas representanter med personal från landstingets vårdgivare och kommunernas olika utförare och myndighet. T ex kan det handla om verksamhetschefer från vårdcentraler samt enhetschefer från hemtjänstgrupperna, samordnare från geriatriken samt representant från akutavdelningar på sjukhus för att underlätta samordningen ytterligare.

Hemgångsteam är ett arbetssätt som prövats runtom i Sverige och som resulterat i medborgare som känner förtroende och trygghet i sitt hem. Exempel från kommuner med hemgångsteam visar att antalet personer som inom kort tid på nytt skrivs in på sjukhus minskat kraftfullt och även användningen av kortidsplatser. Det finns även exempel på projekt av hemgångsteam inom landstinget. Under hösten 2016 startade ett hemgångsteam i Botkyrka kommun samt i tre stadsdelar i Stockholm stad. Eftersom det är en så effektiv metod bör fler hemgångsteam startas inom Stockholm län.

Arbetet med hemgångsteam kan mätas genom brukarundersökningar samt återinskrivningar via vårdcentraler till sluten vård. För att följa att målen samt nå nytt lärande bör en del av hemtagningsteamens uppgifter vara att just följa upp, utvärdera och dokumentera hemtagningstider från slutenvården, samarbete mellanhuvudmän samt anledning till återinskrivning till slutenvården. I det arbetet bör landstingets olika vårdgivare vara kommunerna behjälplig med stöd, tid, information och kunskap.

Eftersom detta är en lovande metod bör fler hemgångsteam startas inom Stockholm län. En strukturerad samverkan behövs och efterfrågas även Socialstyrelsen [Källa: Sammanhållen vård och omsorg för de mest sjuka äldre, Socialstyrelsen 2016].

Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna fullmäktige att besluta

att Stockholms läns landsting tar initiativet till att starta teamverksamhet för en trygg och säker hemgång i samarbete med fler kommuner i Stockholms län.

Stockholm den 13 december 2016

Tuva Lund (S)

Hälso- och sjukvårdsnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

PROTOKOLLSUTDRAG 5/2017
§ 117

SAMMANTRÄDESDAG
2017-05-16

Justerat Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2017-05-17

§ 117 Yttrande över motion 2016:43 av Tuva Lund (S) om att starta upp hemgångsteam för en trygg och säker hemgång, tillsammans med kommunerna i Stockholms läns landsting HSN 2017-0027

Ärendebeskrivning
Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motionen 2016:43 av Tuva Lund (S) om att starta upp hemgångsteam för en trygg och säker hemgång. I motionen föreslår Tuva Lund (S) att Stockholms läns landsting tar initiativ till att starta upp hemgångsteam för en trygg och säker hemgång, tillsammans med kommunerna i Stockholm län.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2017-04-06
Motion 2016:43 av Tuva Lund (S)

Yrkanden
1) Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2) Dag Larsson (S), Håkan Jörnehed (V) och Jörgen Bengtsson (SD) yrkar bifall till motionen.

Proposition
Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer proposition på förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandes yrkande.

Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Reservation
Dag Larsson (S), Håkan Jörnehed (V) och Jörgen Bengtsson (SD) anmäler att ledamöterna för respektive parti reserverar sig mot beslutet.

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Henrik Haij

Expedieras
Landstingsstyrelsen
Akten

Hälso- och sjukvårdsnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Handläggare:
Gunilla Benner Forsberg

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-04-06

HSN 2017-0027

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2017-05-16

Yttrande över motion 2016:43 av Tuva Lund (S) om att starta upp hemgångsteam för en trygg och säker hemgång, tillsammans med kommunerna i Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motionen 2016:43 av Tuva Lund (S) om att starta upp hemgångsteam för en trygg och säker hemgång. I motionen föreslår Tuva Lund (S) att Stockholms läns landsting tar initiativ till att starta upp hemgångsteam för en trygg och säker hemgång, tillsammans med kommunerna i Stockholm län.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2017-04-06
Motion 2016:43 av Tuva Lund (S)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i programberedning för äldre och multisjuka.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

I motionen beskrivs att samordningen brister mellan kommun och landsting kring vård och omsorg av de mest sjuka äldre. Detta kan leda till att många sjuka äldre riskerar att göra återkommande besök på akutmottagningar och inom slutenvården. Alltför ofta brister uppföljningen efter utskrivning från slutenvård. Kortare vårdtider inom slutenvård kan öka behovet av en snabbare handläggningstid för återgång till eget boende. Utveckling av samarbete mellan akutsjukhus, primärvård och kommun för att stärka tryggheten för den enskilde är angeläget. I motionen ges förslag på att Stockholms läns landsting tar initiativ till att hemgångsteam för trygg

och säker hemgång startas upp i länet tillsammans med kommunerna. Målet med hemgångsteamen är en tryggare hemgång och bättre livskvalitet för den enskilde som skrivs ut från slutenvård. Det är också att det blir en bättre samverkan med akutsjukhus och primärvård samt en effektivare vårdplanering och beslut om insatser.

Förvaltningen delar uppfattningen att kommunerna och landstinget i Stockholms län har ett gemensamt ansvar att utskrivning från sjukhus ska ha en så hög kvalitet som möjligt och att samverkan bör utvecklas.

Flera kommuner i länet har startat arbete med hemgångsteam eller motsvarande för att stärka upp vid hemkomst från sjukhuset för den äldre. Förvaltningen ser mycket positivt på utvecklingen med hemgångsteam i länet och vill uppmuntra till gott samarbete mellan trygghetsteamen, den lokala primärvården och akutsjukvården.

Det är särskilt viktigt att skapa bra kontaktvägar mellan hemgångsteamet och primärvården för att snabbt kunna sätta in åtgärder och möta upp när den äldre kommit hem. I de kommuner där det finns hemgångsteam för trygg och säker hemgång har det oftast utvecklats god samverkan med primärvården. Den lokala vården har varit positiv till kommunernas initiativ. Förvaltningen har strävat efter att vara behjälplig att på olika sätt underlätta kommunens kontaktvägar med den lokala vården.

Flera av hemgångsteamen i landet är uppkomna ur ett nationellt förbättringsarbete inom vård och omsorg som pågick under 2010-2014 och som handlade om en sammanhållen vård och omsorg om de mest sjuka äldre. Som en del i satsningen erhöll flera försöksverksamheter särskilt stöd för att pröva nya arbetsmodeller för samordnad vård och omsorg.

I rapporten ”19 sätt att samverka bättre”, om försöksverksamheter för de mest sjuka äldre 2010–2013, beskrivs olika projekt som inleddes med mål att utveckla arbetssätt och rutiner för bland annat tidig identifiering av äldre personer med behov av samordnade insatser, för att fördröja eller undvika sjukhusinläggning och säkra återgången hem efter sjukhusvistelse med extra insatser.

Flertalet försöksverksamheter har arbetat med att ta fram nya rutiner för hur vården kan samordnas bättre. Enligt rapporten visar preliminära resultat från flera försöksverksamheter att utökat stöd i hemmet genom snabbt insatta resurser eller särskilt kvalificerat omhändertagande bidrar till att minska sjukvårdskonsumtion.

Inom Stockholms läns landsting finns sedan 2015 arbetet ”Sammanhållen vård med enhetliga arbetssätt” (SVEA). Enhetliga arbetssätt har tagits fram och implementering pågår för att tillgodose patienters behov av trygghet och kontinuitet samt att främja en sammanhållen vård. Målsättning med SVEA-arbetet är att ett förstärkt arbetsätt i utskrivningsprocessen, mottagandeprocessen och uppsökande vårdinsats på sikt ska minska oplanerade återinskrivningar. Ett av kriterierna för förstärkt utskrivningsprocess är exempelvis att utökade hemtjänstinsatser eller hemsjukvårdsinsatser blir aktuella.

I det nya lagförslaget kring samverkan vid utskrivning från sluten hälso-och sjukvård förordas en ny planeringsprocess för utskrivning och mottagande. Primärvården får ett utökat ansvar för vårdplanering.
I utvecklingsarbetet kring den nya planeringsprocessen kan hemgångsteamen bli en framgångsfaktor för att äldre personer ska ha möjligheter till trygg hemgång om oro finns för att klara sin hemsituation.

I samband med den kommande samverkansöverenskommelsen utifrån lagförslaget ska gemensamma rutiner och riktlinjer för utskrivning och mottagande för länet tas fram. Arbetssätt för hemtjänst och hemsjukvård blir viktiga ingredienser för att på ett kvalitativt och tryggt sätt ta emot den äldre som kommer hem från sjukhuset. Inriktningen för kommande utvecklingsarbetet kring utskrivningen kan exempelvis vara att koppla ihop implementering av förstärkt utskrivning med arbetsätt för trygg hemgång.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef